

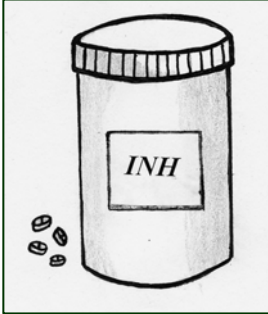
တၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) တၢ်ဘၣ်ကၢ်

နတၢ်မၤကွၢ်အစၢဖျါလၢနအိၣ်ဒီးတၢ်ပသိၣ်ဆါ(TB)တၢ်ဘၣ်ကၢ်လၢအတဖျါထီၣ်ဒီးဘၣ်, မ့တမ့ၢ် “LTBI” န့ၣ်လီၤ. ဝဲပုၤတၢ်ဂၤဒီးန့ၢ် LTBIန့ၣ်, တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB)အယၢ်လၢအနီၣ်ခိပူၤတဖၣ် “မံသပုၤ”ဘၣ်အသးဘၣ်ဆၣ်အိၣ်မ့ၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) အယၢ်တဖၣ်က “မံသပုၤ”ဝဲ ဝဲနနီၣ်ခိတြီဆါအီၤန့ၢ်ဒဲအခါန့ၣ်လီၤ. ဝဲနဒီးန့ၢ်ဘၣ် LTBI န့ၣ် နရၤလီၤ တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB)ဆူပုၤဂၤအအိၣ်တန့ၢ်ဒီးဘၣ်လီၤ.

နနီၣ်ခိမ့ၢ်ပတုၣ်တြီဆါ တၢ်ပသိၣ်ဆါ(TB)အယၢ်တဖၣ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်က “ဂဲၤထၢၣ်” ဒီးစးထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်လီၤ. **တၢ်အံၤကဲထီၣ်သးဒီးပုၤလၢအိၣ်ဒီး LTBI ကိးဂၤဒဲးထီၣ်ရီၤတဘျီဘျီန့ၣ်လီၤ.** တုၤတၢ်အယၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးရၤလီၤအသးန့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) လၢအဟူးဂဲၤထီၣ်” န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအိၣ်ဒီး “တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) လၢအဟူးဂဲၤထီၣ်” န့ၣ်ကဆိးကွဲးနးမးဒီးဒုးဘၣ်ကတၢ်ပသိၣ်ဆါ(TB)ထီၣ်ဘၢ်တၢ်ဆါဆူပုၤဂၤသ့န့ၣ်လီၤ.

ယဒီးသဒါ တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) လၢအဟူးဂဲၤထီၣ်သ့ၣ်လဲၣ်.

Isoniazid(INH) န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်တမံၤလၢတၢ်ညီန့ၢ်ကူစါ LTBI န့ၣ်လီၤ. INH မၤသံဝဲထီၣ်ဘၢ်ယၢ်လၢ “အမံ” ဘၣ်သးတဖၣ် တချုးလၢအဒုးဆူးက့နၤဒဲဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ . ခိဖျါလၢ TB ထီၣ်ဘၢ်ယၢ်တဖၣ်န့ၣ်အဂီၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်မးအယီ, တၢ်ဆါကတီၢ်လၢဂီၢ်အါလၢကသံၣ်ကမၤသံအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်အီၤ INH ကိးနံၤဒဲးတုၤလၢ နကသံၣ်သရၣ်ဒုးပတုၣ်နၤမးန့ၣ်ကသံၣ်ကမၤတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

နကြၢးထံၣ်လိၣ်သးဒီးနကသံၣ်သရၣ်တလိတဘျီ ဝဲနအီၤ INH အခါလၢကမၤလီၤတၢ်နတၢ်ကူစါသးလဲၤသးဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယမ့ၢ်တဆူးက့ဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်မနုၤအယီလၢယကြၢးအီၤကသံၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

INH မၤသံကွၢ် တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) အယၢ်လၢနပူၤတချုးလၢအ “ဂဲၤထၢၣ်” ဒီးဒုးဆူးက့နၤဒဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယကြၢးသ့ၣ်ညါဘၣ်ယး တၢ်မနုၤလၢဘၣ်ယးဒီးတၢ်ပသိၣ်ဆါ LTBI ကသံၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

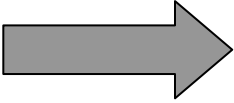
ပုၤအါဂၤအီၤကသံၣ် INH ကိးမုၢ်နံၤလၢ တအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိနိတမံၤဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် **တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲတနီၤလၢနကြၢးဟံသ့ၣ်ဟံသးအီၤ-**

- တၢ်ကီၢ်ထီၣ်အါန့ၢ်သၢသီ
- အိၣ်တၢ်တန့ၣ်, နီၢ်ခိအတယၢ်စ့ၤလီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘံးသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်
- သးကလဲၤအဲၣ်ဒီးဘျီ: မ့တမ့ၢ် ဘျီ-
- ဟၢဖၢဆါ
- ဆံၣ်သု (လးဖး မ့တမ့ၢ် ခိဖံၣ်အလွဲၢ်)
- ဖံးဘ့ၣ် မ့တမ့ၢ် မံၣ်ရဲၣ်အလွဲၢ်ဘီ
- ဖံးဘ့ၣ်ပုၤ မ့တမ့ၢ် သး
- နခိၣ် မ့တမ့ၢ်တစုသံၣ် မ့တမ့ၢ် ပဝံ
- ကူးအါန့ၢ်လၢသၢန့ၢ်အတီၢ်ပုၤ
- ကပၤထီၣ်လၢမနုၤခိ

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်အံၤန့ၣ်, ပတုၣ်အီၤ INH ဒီးကိးနကသံၣ်ဒးတဘျီယီ- တဘၣ်အိၣ်ခိး နတၢ်သ့ၣ်ဆါဖးကတီၢ်ဆူညါတဘျီလၢတဂ့ၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အါန့ၢ်လၢအဂၤတဖၣ်-

- တၢ်အိၣ်သံးဝဲနအီၤ INH အကတီၢ်န့ၢ်မၤဘၣ်ဒီးနသ့ၣ်သ့လီၤ. တဘၣ်အီၤဘၣ်ယၢ်, စပံးထံ, မ့တမ့ၢ် သံးအဂၤတဖၣ် တုၤလၢနအီၤန LTBI ဝံၤဒဲးန့ၣ်ဘၣ်.
- နမ့ၢ်အီၤကသံၣ်လၢအဂၤ မ့တမ့ၢ် နမ့ၢ်ဒါန့ၣ်တဲဘၣ်နကသံၣ်သရၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) တၢ်ဘၣ်ကၢ် - ကဘျံးပၤ ၂

ယမ့ၢ်တအီၤကသံၣ်ဘၣ်န့ၣ်တၢ်ကကဲထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်.

နမ့ၢ်တအီၤ INH မ့တမ့ၢ် နမ့ၢ်ပတုၣ်အီၤနကသံၣ်လၢ အဆိအချူန့ၣ်, နဆူးက့ဆါထီၣ်ခိဖျါ တၢ်ပသိၣ်ဆါ(TB)လၢ အဟူးဂဲၤထီၣ်သ့လီၤ. တၢ်အံၤန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးဒီးပုၤကိးဂၤ လၢအိၣ်ဒီး LTBI သ့ဝဲထီၣ်ရီၤ တဘျီန့ၣ်လီၤ.

ယမ့ၢ်ဆဲးဘၣ်တၢ်ဆဲး BCG ကသံၣ်ဒီသဒါတၢ်ဖိယကြၢးမၤဒ်လဲၣ်.

ထံကီၢ်တဖၣ်လၢ တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) တၢ်ဆါအိၣ်အါန့ၣ်, ပုၤအါဂၤဘၣ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါလၢတၢ်ကိးအီၤ BCG န့ၣ်လီၤ. BCG န့ၣ်ဒီသဒါဖိသ့တဖၣ်ဒီးတၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB)တၢ်ဆါ, ဘၣ်ဆၣ်ဒီသဒါဝဲန့ၣ်ထဲ အအါကတၢ်န့ၣ်ထဲစ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢဆဲးဘူဘၣ် BCG (ဘံၣ်စံၢ်က့ၢ်) တဖၣ်န့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ပသိၣ်ဆါ(TB) လၢအဟူးဂဲၤထီၣ်တၢ်ဆါသ့လီၤ. နမ့ၢ်ဆဲးဘူဘၣ် BCG န့ၣ်နဒီသဒါလီၤနသးသ့ဒ်ဝဲခိဖျါတၢ်အီၤ LTBI အကသံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယမ့ၢ်သုးယတၢ်အိၣ်ဆိးလီၤန့ၣ်ယဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်.

နမ့ၢ်သုးနသးဆူကီၢ်စၣ် မ့တမ့ၢ် ဝုၢ်အဂၤန့ၣ်, တဲဘၣ်နပုၤရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတချူးနသုးနသးဒ်ဘၣ်တက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်ကမၤစၢၤနၤလၢနကဒီးန့ၣ်ဘၣ်နတၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) တၢ်ဆါအကသံၣ် ဝဲနသုးလီၤသုးကျဲၤဝဲအလီၤခဲန့ၣ်လီၤ.

ဒီသဒါနနီၢ်ကစၢ်, နဟံၣ်ဖိယီဖိ, ဒီးနတံၤသကိးတဖၣ် လၢတၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) တၢ်ဆါ- အီၤန တၢ်ပသိၣ် ဆါ (TB) ကသံၣ် တုၤအလၢၣ် တစုန့ၣ်တက့ၢ်.

ယကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢ ယဘၣ်အီၤ တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) ကသံၣ်သ့ၣ်ဒ်လဲၣ်.

အကါဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢ နကဘၣ်အီၤ INH ကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်သးပုၤနီၣ်အီၤအီၤ အသီအါအါန့ၣ် ကသံၣ်တမၤတၢ်ဘၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. ဆဲးအီၤဒုၣ်နတၢ်တုၤလၢ နကသံၣ်သရၣ်တဲနၤလၢပတုၣ်အီၤသ့န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တနီၤလၢဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်နၤသ့-

- ဟံၣ်နကသံၣ်ဝဲတၢ်လီၤလၢနထံၣ်အီၤကသုကိးနံၤဒဲးတက့ၢ်.
- မၤနဟံၣ်ဖိယီဖိ မ့တမ့ၢ် တံၤသကိးလၢကဒုးနီၣ်ထီၣ်နၤတက့ၢ်.
- ဝဲနအီၤကသံၣ်ဝဲန့ၣ်မၤနီၣ်ယၢ်လၢနလံၢ်နံၣ်လံၢ်လၢပုၤကိးနံၤဒဲးတက့ၢ်.
- စူးကါကသံၣ်အတၢ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်အတလါတက့ၢ်.
- အီၤနကသံၣ်လၢတၢ်ဆါကတီၢ်တကတီၢ်ယီၤလၢကိးနံၤဒဲးအတီၢ်ပုၤတက့ၢ်. အဒိ, ဝဲနထူးဝဲဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်ဂီၤတၢ်အိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့တမ့ၢ် ဝဲတချူးနမံၣ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

နမ့ၢ်သးပုၤနီၣ်တနံၤနံၤန့ၣ်, ကွဲးနီၣ်ယၢ်ဒီးတဲဘၣ်နကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် သရၣ်မ့ၣ်ကွၢ်ပုၤဆါတုၤတၢ်မၤကွၢ်ဆူညါတဘျီန့ၣ်တက့ၢ်.

နကသံၣ်ဒါး - _____

လီၤတစိနီၢ်ဂံၢ် - _____

